

Curs opcional I: Auschwitz i la raó

Professor: Joan Albert Vicens

Codi: 212030

Crèdits: 3 ECTS

Llengua: català

Presentació:

Als camps d'extermini nazis els ésser humans es van confrontar amb les seves possibilitats més extremes: al *camp de concentració* nazis trobem el millor i el pitjor de l'ésser humà. Què se'n va fer de l'home a Auschwitz? Quin paper va jugar la "raó" en aquella *catàstrofe (Shoà)*? Quin sentit hi van adoptar termes com "veritat", "mort", "llibertat", "Déu", "història", "sacrifici", "moral"? En parlarem tenint en compte els testimonis i els intel·lectuals d'aquella època i els pensadors pels quals Auschwitz significa un "nou començament" per a la filosofia i la teologia, obligades des d'aleshores a repensar-ho tot des dels seus fonaments.

Temari:

1. Els fets. La controvèrsia sobre la singularitat de l'extermini del poble jueu.
2. Els protagonistes.
3. Humanitat i deshumanització al *lager*.
4. Holocaust i modernitat.
5. La "raó" a Auschwitz.
6. Déu en la *Shoà*.

Bibliografia bàsica (a completar durant el curs).

a) Testimonis:

- Aldo Carpi, *Diario di Gusen*, Torino, Einaudi, 1993.
- Primo Levi, *La trilogia d'Auschwitz*, Barcelona, Ed. 62, 2005.
- Viktor E. Frankl, *L'home a la recerca de sentit*, Barcelona, Ed. 62, 2009.
- Robert Antelme, *L'espèce humaine*, Paris, Gallimard, 2007.
- Etty Hillesum, *Les écrits d'Etty Hillesum*, Paris, Seuil, 1995.
- Hanna Lévy-Hass, *Diario de Bergen-Belsen (1944-45)*, Barcelona, Galaxia Gutenberg-Círculo de lectores, 2006.
- Imre Kertész, *Sin destino*, Barcelona, Acantilado, 2002.
- Jorge Semprún, *La escritura o la vida*, Barcelona, Tusquets, 1995.
- Jorge Semprún, *El largo viaje*, Barcelona, Tusquets, 2004.
- Joaquim Amat Pinella, *KL Reich*, Barcelona, Ed. 62,
- Claude Lanzmann, *Shoah*, [Documental] 4 DVDs. Filmax Home Vídeo.

b) Alguns estudis:

- L. Poliakov, *Auschwitz*, Colletion Archives Julliard, 1964.
- G. Agamben, *Lo que queda de Auschwitz*, Valencia, Pre-Textos, 1990.

- H. Arendt, *Eichman en Jerusalem*, Barcelona, Lumen, 1999.
- H. Arendt, *Los orígenes del totalitarismo*, Madrid, Taurus, 1998.
- AADD, *Devant l'Histoire, Les documents de la controverse sur la singularité de l'extermination des juifs par le régime nazi*, Paris, Cerf, 1988.
- V. Kemplerer, *La lengua del Tercer Reich*, Barcelona, Ed. Minúscula, 2016.
- C. Ingrao, *Crear y destruir. Los intelectuales en la máquina de guerra de las SS*, Barcelona, Acantilado, 2017.
- R. Mate, *Por los campos de exterminio*, Barcelona, Anthropos, 2003.
- S. Haffner, *Observacions sobre Hitler*, Barcelona, Edicions de 1984, 2004.
- M. Horkheimer-T.W. Adorno, *Dialéctica de la Ilustración*, Madrid, 2006.
- T. Todorov, *Frente al límite*, Madrid, S XXI, 2007.
- D. Rafecas, *Història de la solució final*, Buenos Aires, Ed. Siglo XXI, 2012.
- N. Grimaldi, *L'inhumain*, Paris, Puf, 2011.
- M. Davidson, *El nazi perfecto*, Barcelona, Anagrama, 2012.
- J. Amery, *Más allá de la culpa y la expiación*, Valencia, Pre-Textos, 2013.

Competències generals

CG4. Que l'alumne sigui capaç de treballar cooperativament i en equip en l'àmbit de la filosofia i de les humanitats.

CG5. Que l'estudiant adquireixi una bona capacitat comprensiva en relació amb els textos d'alt nivell cultural.

CG8. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'elaboració o de defensa d'arguments amb consciència crítica i autocrítica.

CG10. Que l'alumne sigui capaç de saber reconèixer noves situacions i idees posicionant-se de forma personal i fonamentada. Que sigui capaç, per tant, de reunir i interpretar les dades rellevants d'un text o d'un problema per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre qüestions de caire social, científic o ètic.

CG11. Que l'estudiant adquireixi habilitats analítiques i sintètiques pel que fa a fenòmens culturals d'alta complexitat; això és: que aprengui a descompondre els problemes i les qüestions de manera adequada ala resolució, aprenent alhora a establir les connexions necessàries amb altres aspectes de la pròpia disciplina o amb altres disciplines.

CG12. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'investigació, desenvolupant noves estratègies d'aprenentatge.

CG17. Que l'alumne sigui capaç de responsabilitzar-se del propi aprenentatge, desenvolupant aquelles habilitats necessàries per a treballar de forma autòdirigida i per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Competències específiques (Mòdul: Complementàries)

CE2. Que l'alumne adquireixi habilitats avançades d'argumentació específicament filosòfica sobre les qüestions que s'estudien en els diversos camps temàtics de la filosofia, dominant cada vegada més les terminologies específiques, detectant problemes i apories, i sabent posicionar-se personalment de forma reflexionada, crítica, flexible i respectuosa amb les altres opinions.

CE3. Que l'estudiant sigui capaç d'avançar i aprofundir en el seu coneixement històric sistemàtic, crític i profund de les grans èpoques, dels grans autors i dels grans textos de

la tradició filosòfica occidental, de les seves teories i arguments, de la seva terminologia i de les principals interpretacions que han suscitat els seus escrits.

CE4. Que l'alumne adquireixi les categories i els instruments històrics necessaris per poder fer-se càrrec per si mateix de les qüestions més particulars, especialitzades i profundes plantejades en i pels diversos àmbits, autors i textos de la filosofia teòrica i de la filosofia pràctica.

Activitats formatives

Ensenyament-aprenentatge presencial:

- exposició del professor.
- exposició de l'estudiant.
- debats.
- examen final (escrit)

Ensenyament-aprenentatge dirigit:

- lectures orientades.
- tutories individuals.
- treball escrit individual i exposició a l'aula.

Ensenyament-aprenentatge autònom:

- lectures complementàries proposades pel professor.
- estudi personal.
- cerca d'informació i materials.

Activitats d'avaluació

Es combinen avaluació contínua més específica (a través de la participació a classe i treballs personals o en grup: 40%) i examen escrit (60%).